

PROPOZYCYJA (58) *sb f*

-si-, -li- (34), -zy- (18); -ci- (24), -cy- (16), -ti- (10).

Oba o jasne, a pochylone.

sg *N* propozycyją (16). ◇ *G* propozycyjej (15), propozycyi (1) *Diar*; -ěj (2), -(e)j (13). ◇ *A* propozycyją (9). ◇ *I* propozycyją (4). ◇ *L* propozycyjej (4) *CzechEp*, *ActReg*, *SarnStat* (2), propozycyi *Diar* (2); -ěj (2), -(e)j (2). ◇ *pl G* propozycy (1) *CzechEp*, propozycy(e)j (1) *PaxLiz*. ◇ *A* propozycy(e) (5) [w tym: ę (4)].

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII (z Cn; XVIII) – XVIII w.

1. *Projekt, wniosek, krótkie przedstawienie sprawy poddawanej pod dyskusję; propositio Calep, Cn; propositum, thema Cn* [propositio – zadawanie ku rozeznaniu prawdy BartBydg; – umysł albo przed się wzięta rzecz, około której chcemy mówić, zupełna sentencyja Mącz 311d; – podanie, propozycyja Calep; okieszenie rzeczy, mowy, suma rzeczy; postanowienie umysłu, abo na umyśle, abo u siebie; stanowienie czego – propositio Cn] (38) : Propositio – Podanie, propofiką [!]. *Calep* [862]b.

a. *Przedmiot obrad sejmowych lub rady królewskiej i jego przedstawienie* (37) : *Diar* 22; Potym był Syem Niemieckich Książąt w Spyrze ná który Cefarz poślął ná fwe mieyfce krolá Ferdynándá dawfzy mu propoficie ípifáne *BielKron* 204; *ActReg* 10; A po propozyciiey/ y odpráwieniu przy Pośléch ziemfkich wót Senatorfkich/ tydzień cały dzień podle dnia mamy mieć wolny *SarnStat* 149, 30, 149, 856 [2 r.].

propozycyja o kogo, o co (2): Ta Propozycyja inSenatu była Napierwey O Iuramentum aby ci Panowie ktorzy nie przysięgali nautrosię nagotowalj yVrzednicy. *ActReg* 9. *Cf Ze zdaniem przydawkowym nawiązującym.*

propozycyja o czym (1): Aleć to ná feymikach nic niema czynić/ o czym Seym wálny być żadną miarą niemoże: áni ná Seymikach Propoficya Królewka o tym bywa/ áni być może. *OrzQuin Dv*.

propozycyja czyja [w tym: *ai poss* (5), *G sb* (1), *pron poss* (1)] (7): *Diar* 25; Iáko iá [propozycyję sejmową] powiádać zwykl Pan Ian Oćiefki Kánclerz Koronny/ hnet my wyrwiemy teź propoficyą íwą/ od propoficyey Krolewfkiey bárzo rozną *OrzRozm* C3, L3; *OrzQuin Dv*; *StryjKron* 762; *PowodPr* 6.

Ze zdaniem przydawkowym [aby (1), iż (1), jeśli 'czy' (3)] (3): Tám [na sejmie w Piotrkowie] była pierwfza propofitia Krolewka/ Iż káždy Pan ná iednym vrzędzie álbo dośtoieníctwie miał przeltác *StryjKron* 762; Radzie ta Propozycyja była. Iesli ku Maximilianowi zwoiskiem ciągnąc czyli ku Szancowi *ActReg* 3v, 9.

Ze zdaniem przydawkowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym (1): Była ta propozycyja wRadzie. OMaximiliana Pierwsza. Gdziego prowadzić. *Conclusum doKrasnego stawu ActReg* 67.

Z przytoczeniem (1): odpowiedząc Czechowie/ że ná Czełkch wálnych Seymiech/ táka propofitia Ferdynándowa bywa: Páni mili/ Ieho Krolewka miłofł/ pirwey profi/ á potym to ták mieć chce. *OrzRozm* L3.

Zbiór kazań Hieronima Powodowskiego zawierający wskazówki, polecenia, pouczenia dla biorących udział w obradach sejmowych (11): PROPOSICIA Z wyrokow piłmá S. zebrána: Ná Seym Wálny Koronny Krákowski w Roku 1595. Przez X. HIERONYMA POWVODOVVSKIEGO. *PowodPr kt*;

tedy tę Propoficią łpifawłzy/ podawam włzyftkim łtanom tey Nawy/ przez ręce y obronę Wólzey K.M. *PowodPr* 2; Ktora to propoficia/ aby łię vważeniu y pámieci wólzey od dác [!] lepiej mogła: zámknę ią w te trzy główne części. *PowodPr* 6; Propoficiey Część Pierwłza. *PowodPr* 6 *żp*, 4, 5 *marg*, 5 *żp*, 6 [2 r.], 16 *żp*, 54 *żp*.

Zwrot: »uczynić propozycyją« (1): Vczynił potym Propozycyą od KrolaPanKanclerz ktorąby Posłowie umawiac mieli nadwoie sprawy rozdzielwszy. *ActReg* 6.

Wyrażenie: »propozycyja sejmowa« (4): Rozkazano nam w propozycyji sejmowej od Krola JM Pana naszego transverso ordine, abychmy ni o czym innym nie radzili, jeno o obronie postronnej. *Diar* 35, 19, 22; O łprawách też inych Seymowych/ forom y mowić iákowe łą: ná poczátku Seymu niemoże być mądrzey/ wymowniey/ y pożyteczniey/ propoficya Seymowa nam powiedżianá. *OrzRozm* C3.

Szereg: »propozycyja i wota« (1): [posłowie] radząc miedzy sobą wszyscy się na to zgodzili, że nie o tym była i propozycyja i wota pańskie, o czym sejm być miał wedle recesu sejmu pośledniejszego *Diar* 25.

Przen [czyja] (2): posłuchay też Propoficiey łámego Krolá Niebiełkiego: ktory dżisz przez niegodne vftá moje do ciebie mowi *PowodPr* 6, 2.

2. *Oświadczenie składane przed sądem [propositio – žaloba BartBydg]* (10): A piłania controwerłiiey iuż teraz ten porządek trzymáią, Act zápiławłzy, pozew miałto propofitiiey áktykuią *SarnStat* 1300, 151.

W połączeniu szeregowym (3): Włzákże łąd/ od któręgo będzie áppellowano/ będzie powinien łtronam práwuiącym łie dác ná piłmie spropozycię [dare in scripto Propositiones JanStat 644]/ ábo žaloby y odpory/ y ich kontrowerłię z Akt łwych *SarnStat* 535 [*idem* (2)] 807, 812.

Wyrażenie: »propozycyja pozwu, w pozwie« (1:1): Przypátrż łie porządkowi: piérwéy Propozycia w Pozwie: więc Probácia. *SarnStat* 758; iuż przeciw pozwu nie godzi łie mówić, ále wypráwiwłzy vizią onę, ná propofitią pozwu łtroná tylko ma odpowiadác. *SarnStat* 1284.

a. *Wypis, wyciąg z dokumentu prawnego* (2): A od controwerłiiey/ gdzie iuż nie máło piłmá/ tymże obyczáiem ma bydż płácono Piłárzowi: od Rełcryptów/ od Allegáciy/ iáko y od zápiłow ich/ to iest/ od propozytiiey iedno pułgrofzá *SarnStat* 1158; iże zápiławłzy Act, propofitią ma wyiác z pozwu *SarnStat* 1261.

b. *Wzór, formuła* (1):

Wyrażenie: »propozycyja pozwu« (1): List 141. wysłzéy. Támże y o inné tym podobné rzeczy propozycię pozwów tákich znaydżiefz. *SarnStat* 412.

3. *Zdanie, opinia, twierdzenie; sylogizm; przesłanka sylogizmu* (9): Ten ktory łtworzył człowieká iest iłtym BOgiem. Lecż Pán Chriřtus/ iáko inłze rzeczy włzytkie/ ták y człowieká vczynił: przetoż iest práwdziwym Bogiem rć. gdyż pierwłza propozycya/ o bogo oycu á nie o łynu rozumiana/ iest práwdziwa. *CzechEp* 275, 77, 359, 384; Protasis – Przełozenie, propofiką [!]. *Calep* [865]b; (*marg*) Bárzo łmiála ále práwdziwa propoficia. (–) Iż ielliby Czyscá nie było, tedy Bog nie iest Bogiem. *WysKaz* 14; [(*marg*) Syllogiłm ma być ze trzech propoficiy. (–) Trzy łą części tego Wywodu/ y káżdego inego [...] być ma. Dwoie przełozenie/ á trzećie Zámknienie. Pirwłze przełozenie zową

więtfzym/ á drugie mnieyfzym. Ná tych dwu cząftkach/ lub podániach/ wízytko należy (w dowodzie) *BudUrząd 68; GrodzCzyś I 19*].

propozycja czyja (1): Wyznawáią to oni [...]: iż fyn ieft Bogiem wízechmogącym/ iáko y oćiec: á my powiádamy: iż nie ták. Oni íwoiey propoficyey/ żadnym písmem ś. dowieść nie mogą *NiemObr 106*.

Wyrażenie: »obalenie propozycyj« (1): *Maior propofitio* żeby fię godziło Heretyki prześládować nie prawdziwą fię być pokazała. *Minorem* trudno ná nas ma wkładác/ gdyż *idem actor et iudex simul efe non potest*. [...] A ták zá obáleniem tych dwu propozycyy/ vpádło y zámknienie I.M. *CzechEp 101*.

Szereg: »propozycja abo położenie« (1): Káždy Antykryft ieft przeciwnik Chríftufów: Papież nie ieft żadnym przeciwnikiem Chríftufowym/ A ták żaden Papież nie ieft Antychrístem [...]. Abowiem/ gdy by wtorey propoficyey/ ábo położenia/ łłowem Bożym y pewnymi á niewątpliwemi známiony [...] dowiodł y obronił. A ktoby te^{mv} mógł co ná odpor mówić *CzechEp 327*.

4. *Układ znaków wrózebnych, stanowiący podstawę przepowiedni (1)* : Przetoż z Znáków Niebiełkich ktemu z obrotow ich/ Doznam íftności iáwney/ iuż propofitiei tych. *PaxLiz Cv*.

Synonimy: 1. podanie, wniesienie, zadawanie; 2. oświadczenie; a. wypis; b. forma, formuła; 3. mniemanie, opinija, przekonanie, rozumienie, sąd, zdanie; 4. aspekt, konstellacyja.

MPi